

THỰC TRẠNG NHẬN THỨC VÀ HÀNH ĐỘNG CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH ĐỐI VỚI VẤN ĐỀ “BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU” HIỆN NAY

STATUS OF AWARENESS AND ACTION OF STUDENT'S HCMC UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND EDUCATION FOR “CLIMATE CHANGE” NOW

Nguyễn Thị Như Thúy, Đặng Thị Minh Tuấn
 Trường Đại học Sư phạm Kỹ Thuật TP. Hồ Chí Minh, Việt Nam

Ngày toà soạn nhận bài 21/5/2018, ngày phản biện đánh giá 2/6/2018, ngày chấp nhận đăng 21/8/2018

TÓM TẮT

Bài viết trình bày khái quát về vấn đề biến đổi khí hậu từ khái niệm đến những biểu hiện và nguyên nhân gây ra. Đồng thời, tìm hiểu thực trạng nhận thức và hành động ứng phó với biến đổi khí hậu của sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh hiện nay và đánh giá tính hiệu quả của các hành động ứng phó này. Thông qua đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao nhận thức của sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh về biến đổi khí hậu và phát huy hơn nữa hiệu quả của các hành động ứng phó với biến đổi khí hậu trong sinh viên, góp phần bảo vệ môi trường sống, hướng tới sự phát triển toàn diện và hài hòa.

Từ khóa: *Biến đổi khí hậu; sinh viên; Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp.HCM; Nhận thức; hành động; tác động của biến đổi khí hậu; hành động ứng phó với biến đổi khí hậu.*

ABSTRACT

This paper presents an overview of current climate change issues from concept to expression and its causes. At the same time, this paper understands the current state of awareness and action to respond to climate change of students at the Ho Chi Minh City University of Technology and Education and judge the effectiveness of these coping actions. From there, some solutions to raise awareness of students of the Ho Chi Minh City University of Technology and Education on climate change and promote further the effectiveness of actions to respond to climate change in students, contributes to the protection of the living environment, towards holistic and harmonious development.

Key words: *Climate change; Student; HCMC University of Technology and Education; Awareness; act; impact of climate change; Action to respond to climate change.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

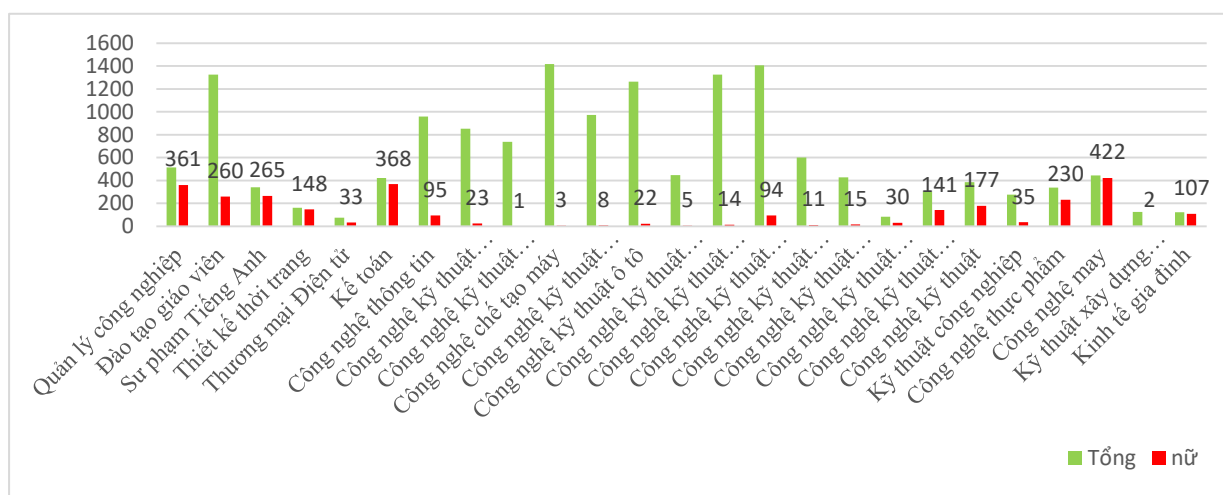
Biến đổi khí hậu là một trong những vấn đề trọng tâm của toàn nhân loại, khi mà cả thế giới đang đứng trước nhiều nguy cơ hủy diệt như sóng thần, động đất, núi lửa, hạn hán, bão tố, lũ lụt ... hay sự nóng lên của trái đất, ô nhiễm môi trường, thiếu cây xanh, dịch bệnh gia tăng ... Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế mạnh mẽ hiện nay, sự phát triển của Việt Nam hoàn toàn không nằm ngoài tác động của những vấn đề mà

nhân loại đang từng ngày từng giờ phải đối mặt như biến đổi khí hậu. Nhận thức và hành động đối với biến đổi khí hậu là một trong những vấn đề quan trọng được đặt ra một cách bức thiết đối với mọi tầng lớp dân cư nhằm hướng đến xây dựng và phát triển môi trường bền vững, đảm bảo sự sống của mọi loài sinh học trong đó có con người.

Sinh viên là thế hệ tri thức trẻ của mỗi quốc gia, dân tộc; là lực lượng chính trong sự phát triển của nền kinh tế tri thức và ứng

dụng thành tựu khoa học kỹ thuật vào cuộc sống nhằm cải thiện, nâng cao mức sống của cá nhân, gia đình và xã hội; là đội ngũ đã có sự chín muồi về tri thức, nhận thức, có đủ khả năng để hành động trước các tình huống xảy ra trong đời sống xã hội một cách khoa học, hợp pháp nhất và là lực lượng lao động trẻ có khả năng thích ứng, ứng phó cao trước các tình huống phức tạp diễn ra xung quanh cuộc sống của họ. Vì vậy, đối với vấn đề biến đổi khí hậu hiện nay, sinh viên phải là những người có nhận thức sâu sắc và hành động mạnh mẽ nhất.

Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh là ngôi trường có bề dày lịch sử về đào tạo các ngành khoa học kỹ thuật - ứng dụng, cung ứng cho nhu cầu lao động kỹ thuật chất lượng cao của xã hội. Tỷ lệ sinh viên tham gia học tập, nghiên cứu tại trường với nhiều chuyên ngành khác nhau và là một trong những trường đứng vào Top đầu của khu vực Tp. Hồ Chí Minh trong việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng nhu cầu của xã hội (xem hình 1)



Hình 1. Sinh viên đang học chia theo ngành đào tạo năm 2015-2016

(Nguồn: Thống kê tại phòng CTSHSV Trường Đại học sư phạm kỹ thuật Tp.HCM)

Là một trường nằm ở phía đông thành phố Hồ Chí Minh, chịu ảnh hưởng nhiều từ biến đổi khí hậu như sự nóng lên của trái đất, ngập lụt do nhiều nguyên nhân như ô nhiễm môi trường do bụi công nghiệp, bụi của các phương tiện giao thông, vấn đề rác thải, cây xanh và vấn đề nhập cư ồ ạt. Sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh cũng đã có nhiều hành động để ứng phó với vấn đề biến đổi khí hậu, nhưng còn hạn chế cho một công trình nghiên cứu cụ thể, hệ thống về vấn đề này, đặc biệt là dưới góc nhìn xã hội học thì lại càng hiếm hoi. Hơn nữa, nằm trong chủ trương phát triển khoa học, công nghệ hằng năm, và nhằm nâng cao năng lực giảng dạy, nghiên cứu của đội ngũ giảng viên của nhà trường năm 2016 – 2017. Do đó chúng tôi muốn nghiên cứu về vấn đề này với hy vọng nắm

bắt, khái quát được thực trạng mà hiện nay sinh viên đã và đang làm những gì trước vấn đề biến đổi khí hậu, đề xuất những kiến nghị, giải pháp nhằm giúp sinh viên thực hiện có hiệu quả hơn trước các hành động ứng phó với vấn đề biến đổi khí hậu. Và mong muốn có thêm nguồn tài liệu cho sinh viên có thể tham khảo về vấn đề biến đổi khí hậu.

Cũng đã có rất nhiều kết quả nghiên cứu và bài viết cho thấy nhận thức và hành động để ứng phó trước vấn đề biến đổi khí hậu đã diễn ra trên phạm vi toàn thế giới, trong đó có Việt Nam. Sinh viên, học sinh cũng được Bộ Giáo dục và Đào tạo phát động các cuộc thi nhằm tuyên truyền, nâng cao nhận thức của sinh viên, học sinh trước diễn biến phức tạp của khí hậu hiện nay. Sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. HCM đã có nhiều hành động để ứng phó với vấn đề biến

đổi khí hậu. Để phát huy hơn nữa hiệu quả của các hành động ứng phó với biến đổi khí hậu trong sinh viên, góp phần thiết thực bảo vệ môi trường sống, hướng tới sự phát triển toàn diện và hài hòa, bài viết khái quát thực trạng ứng phó với “biến đổi khí hậu” trong sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh về biến đổi khí hậu.

2. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

Biến đổi khí hậu là sự thay đổi của hệ thống khí hậu gồm khí quyển, thủy quyển, sinh quyển, thạch quyển hiện tại và trong tương lai bởi các nguyên nhân tự nhiên và nhân tạo trong một giai đoạn nhất định tính bằng thập kỷ hay hàng triệu năm. Sự biến đổi có thể là thay đổi thời tiết bình quân hay thay đổi sự phân bố các sự kiện thời tiết quanh một mức trung bình. Sự biến đổi khí hậu có thể giới hạn trong một vùng nhất định, tuy nhiên, trong những thập niên gần đây, sự biến đổi khí hậu ngày càng xuất hiện rộng rãi và diễn biến phức tạp trên phạm vi toàn cầu [2].

Những *biểu hiện của biến đổi khí hậu* được Báo cáo của Ban Liên Chính phủ về Biến đổi khí hậu (IPCC) tháng 02 năm 2007 cho biết: “sự nóng lên toàn cầu của hệ thống khí hậu hiện nay là *chưa từng có và rất rõ ràng* từ những quan trắc nhiệt độ và đại dương trung bình toàn cầu, sự tan chảy của băng và tuyết trên phạm vi rộng lớn và sự dâng lên của mực nước biển trung bình toàn cầu. Xu thế tăng nhiệt độ trong chuỗi số liệu 100 năm (1906 - 2005) là $0,74^{\circ}\text{C}$, xu thế tăng nhiệt độ trong 50 năm gần đây là $0,13^{\circ}\text{C}/1$ thập kỷ, gấp 2 lần xu thế tăng của 100 năm qua. Nhiệt độ trung bình ở Bắc cực đã tăng với tỷ lệ $1,5^{\circ}\text{C}/100$ năm, gấp 2 lần tỷ lệ tăng trung bình toàn cầu, trong 50 năm cuối thế kỷ XX cao hơn bất kỳ nhiệt độ trung bình của 50 năm nào khác trong 500 năm gần đây và có thể là cao nhất, ít nhất là trong 1300 năm qua. Nhiệt độ trung bình ở đỉnh lớp băng vĩnh cửu ở Bắc bán cầu đã tăng 3°C kể từ năm 1980, năm 1995 đến năm 2006 là khoảng thời gian nóng nhất trong chuỗi quan trắc băng máy kể từ năm 1850. Mực nước biển trung bình toàn cầu đã tăng với tỷ lệ

trung bình $1,8$ mm/năm trong thời kỳ 1961 - 2003 và tăng nhanh hơn với tỷ lệ $3,1$ mm/năm trong thời kỳ 1993 - 2003, tổng cộng, mực nước biển trung bình toàn cầu đã tăng lên $0,31$ m trong 100 năm gần đây”. Diễn tiến của biến đổi khí hậu ngày càng nghiêm trọng trên toàn thế giới: lũ lụt hoành hành ở Nam Á, châu Phi và Mexico; các nước Nam Âu đang đối mặt với hạn hán thường xuyên dễ dẫn đến cháy rừng, sa mạc hóa; các nước Tây Âu thì bị đe dọa bởi các trận bão tuyết và những đợt băng giá mùa đông khốc liệt. Ở Việt Nam, theo thống kê của Viện Khí tượng thủy văn, số đợt không khí lạnh ảnh hưởng đến Việt Nam giảm rõ rệt trong vòng hai thập kỷ qua, số cơn bão trên biển Đông ảnh hưởng đến Việt Nam cũng ngày càng ít đi nhưng số cơn bão mạnh lại có chiều hướng tăng lên, mùa bão kết thúc muộn, quỹ đạo của bão trở nên dị thường và số cơn bão ảnh hưởng đến khu vực Nam trung bộ, Nam bộ ngày càng tăng; lượng mưa biến đổi không nhất quán giữa các vùng, hạn hán có xu hướng mở rộng (đặc biệt là ở vùng Nam trung bộ) [1].

Trong quá trình phát triển, khí hậu của trái đất đã trải qua nhiều lần biến đổi. Những biến đổi khí hậu xảy ra không chỉ bắt nguồn từ sự biến đổi tự nhiên của quá trình phát triển mà còn có nguyên nhân từ sự tác động của con người. Đặc biệt, biến đổi khí hậu hiện nay có *nguyên nhân chủ yếu từ hoạt động của con người* [3]. Hoạt động mưu lợi của con người kéo theo sự làm tổn hại môi trường xung quanh. Mấy chục năm gần đây, với sự phát triển mạnh mẽ của công nghiệp, giao thông, xây dựng; sự tăng dân số và sự tập trung dân số cao độ ở các thành phố và khu công nghiệp; việc sử dụng rộng rãi thuốc trừ sâu và trừ cỏ trong nông nghiệp ... đã đưa đến sự tích lũy trong môi trường xung quanh những lực lượng lớn các chất hóa học, trong đó có nhiều chất độc hay rất độc. Trong thời đại cách mạng khoa học - kỹ thuật, khi hoạt động sản xuất của con người phát triển với qui mô lớn chưa từng thấy, thì vấn đề ô nhiễm môi trường lại càng cấp thiết.

Đến nay, biến đổi khí hậu đang đặt ra nhiều vấn đề đối với sự phát triển hài hòa của môi trường tự nhiên và tính bền vững của xã

hội loài người. Trước hết, biến đổi khí hậu đang ngày càng làm cho *hệ sinh thái bị phá hủy, trở nên mất cân bằng* nghiêm trọng. Nước biển dâng cao, nước mặn xâm nhập sâu vào nội địa làm cho nhiều loài có nguy cơ bị tuyệt chủng tăng cao, con người bị thiếu nước sinh hoạt, đất đai hoang hóa, nhiễm phèn, nhiễm mặn. Các hệ quả kéo theo của biến đổi khí hậu như lũ lụt, hạn hán, cháy rừng, ngập úng, xói mòn, sạt lở đất... dẫn đến sự suy thoái đa dạng sinh học diễn ra nhanh hơn, trầm trọng hơn. Biến đổi khí hậu cũng làm *giảm sản lượng của các ngành kinh tế* một cách đáng kể, đặc biệt là trong nông nghiệp dẫn đến sự thiếu hụt lương thực, thực phẩm, các nguồn tài nguyên thiên nhiên bị thu hẹp lại. Nhiệt độ tăng cao, lũ lụt triền miên cùng với rác thải không được xử lý tạo môi trường cho *dịch bệnh gia tăng, xuất hiện ngày càng nhiều những căn bệnh mới* cho con người. Biến đổi khí hậu còn *gây nên những thảm họa thiên tai*, đe dọa cuộc sống và tính mạng của con người cũng như *gây ra những bất ổn về chính trị và gia tăng xung đột* giữa các quốc gia trên thế giới. *Tình trạng nghèo đói, mất đất, mất nhà cửa* do thảm họa thiên tai ngày càng tăng lên, *gây ra các biến động về di dân* và dẫn đến một loạt các vấn đề về an ninh, chính trị, xã hội phải đứng trước nguy cơ khủng hoảng nghiêm trọng [4].

3. KẾT QUẢ

Bài viết sử dụng một số phương pháp và kỹ thuật xử lý thông tin như sau:

Phương pháp thu thập và xử lý thông tin, tư liệu thứ cấp sẵn có: Phương pháp này xuất phát từ việc tìm đọc và chất lọc các tư liệu thông qua sách báo, Internet, tạp chí, các báo cáo khoa học, các thống kê, báo cáo tình hình kinh tế, văn hóa, xã hội về vấn đề biến đổi khí hậu.

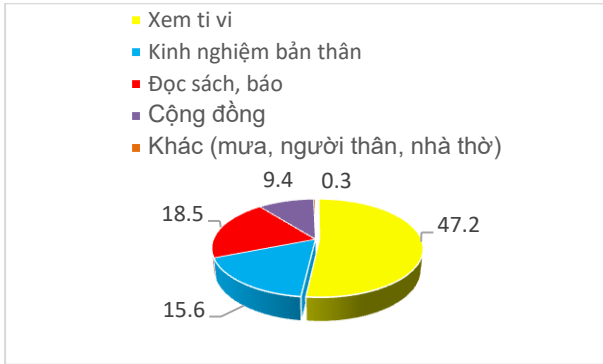
Phương pháp thu thập và xử lý thông tin định lượng: Đây là phương pháp thu thập thông tin dựa trên bảng câu hỏi phỏng vấn. Bảng hỏi được thiết kế trên Google form dưới dạng thức câu hỏi đóng, gồm 10 câu hỏi liên quan đến nhận thức và hành động của sinh viên đối với vấn đề biến đổi khí hậu. Từ kết

quả khảo sát tại thực địa, các thông tin định lượng được xử lý cho ra các số liệu thống kê mô tả bằng phần mềm excel. Với phương pháp này chúng tôi tiến hành khảo sát 352 đơn vị mẫu là sinh viên của trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh không phân tổ về giới tính và khóa học/năm học.

Hướng tiếp cận: Bài viết sử dụng hướng tiếp cận theo lý thuyết lựa chọn hợp lý và lý thuyết cấu trúc chức năng để xem xét khả năng lựa chọn hành động ứng phó với vấn đề biến đổi khí hậu của sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật như thế nào. Xu hướng lựa chọn hành động ứng phó trước vấn đề biến đổi khí hậu của sinh viên có nằm trong sự cân nhắc, tính toán sự “được – mất” trong lợi ích của sinh viên đối với vấn đề biến đổi khí hậu hay không. Đồng thời làm rõ hơn hành động ứng phó và thích nghi của sinh viên với vấn đề biến đổi khí hậu diễn ra trong một môi trường, hoàn cảnh lịch sử cụ thể là trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh, với những chức năng và cấu trúc ấy, chúng tôi muốn xem xét vai trò và chức năng của nhà trường trong việc tổ chức, triển khai các chương trình và hoạt động cho sinh viên nhằm nâng cao nhận thức, khả năng hiểu biết và vận dụng, thích nghi với biến đổi khí hậu.

3.1 Nhận thức về biến đổi khí hậu của sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh

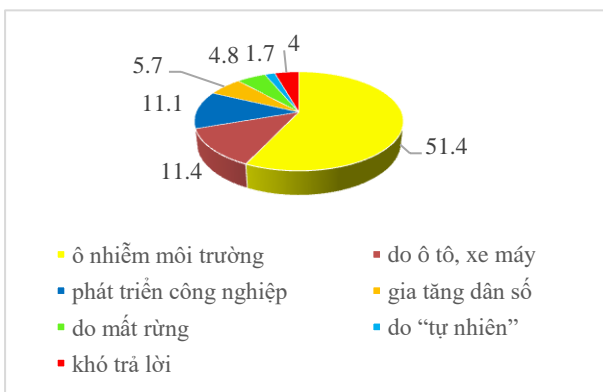
Một cuộc khảo sát với 352 sinh viên của trường đã được chúng tôi thực hiện. Kết quả cho thấy: phần lớn, sinh viên đều nhận thấy các biểu hiện của biến đổi khí hậu xung quanh cuộc sống của họ. Những dấu hiệu ban đầu theo nhận định của sinh viên để biết về vấn đề biến đổi khí hậu được xác định như sau: sinh viên biết đến biến đổi khí hậu chiếm tỷ lệ cao nhất là thông qua việc xem tivi, nghe đài (47,2%); tiếp đến là thông qua việc đọc sách báo (18,5%); kinh nghiệm của bản thân (15,6%); nhận biết thông qua cộng đồng (9,4%) và một số các dấu hiệu khác như tuyên truyền viên giới thiệu, thông qua mạng xã hội, thông qua người thân, nhà thờ, (hình 2)



Hình 2. Nguồn nhận biết về biến đổi khí hậu

Từ khả năng nhận biết về hiện tượng biến đổi khí hậu nêu trên, mặc dầu chưa phải là tất cả những dấu hiệu đầy đủ về hiện tượng biến đổi khí hậu, nhưng theo nhận thức của sinh viên thì đây là những dấu hiệu dễ dàng nhận thấy nhất với các biểu hiện khá rõ nét và cụ thể. Điều này để chứng minh rằng, sinh viên cũng giống như các thành phần xã hội khác, họ đều rất quan tâm đến môi trường sống của chính mình, bởi biến đổi khí hậu có những ảnh hưởng và tác động sâu sắc lên đời sống của mỗi chúng ta. Rõ ràng, lối sống ấy thể hiện khả năng và trách nhiệm của mỗi cá nhân với cộng đồng, xã hội và thế giới quan bên ngoài của các sinh viên.

Chúng tôi tiếp tục nghiên cứu về các nguyên nhân dẫn đến hiện tượng biến đổi khí hậu, kết quả ghi nhận được như sau: có tới 51,4% sinh viên được khảo sát trả lời là do ô nhiễm môi trường, 11,4% là do ô tô, xe máy; 11,1 là do phát triển công nghiệp; 5,7% là do gia tăng dân số; 4,8% là do mất rừng chỉ 1,7% trả lời là do “tự nhiên”, 4% là khó trả lời; và một số nguyên nhân khác (quy hoạch thiếu chiều sâu, thiếu ý thức cộng đồng,...) (hình 3)

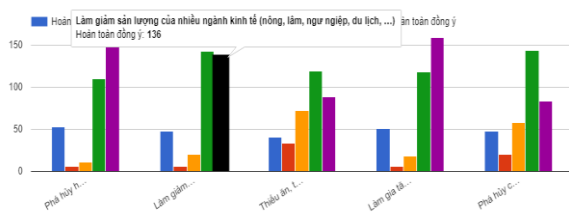


Hình 3. Nguyên nhân biến đổi khí hậu

Kết quả ghi nhận của chúng tôi cho thấy, sinh viên của trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật có thể cảm nhận tình hình biến đổi khí hậu thông qua một số chỉ báo cụ thể: chiếm tỷ lệ cao nhất là biểu hiện thông qua hình thức “mưa nắng thất thường” (60,8%); tiếp đó nhận biết thông qua dấu hiệu “Ngập nước nhiều hơn” (17,3%), do “trời nóng hơn” (13,4%), ngoài ra còn một số hình thức biểu hiện khác để có thể nhận biết đến tình hình biến đổi khí hậu cũng được sinh viên ghi nhận như: biểu hiện của biến đổi ngày càng phức tạp, mưa nắng thất thường, ngập lụt nhiều, biến đổi của khí hậu theo chiều hướng tiêu cực....

Biến đổi khí hậu có ảnh hưởng đến nhiều khía cạnh của cuộc sống. Trong nghiên cứu này của chúng tôi, với thang đo mức độ trong xu hướng lựa chọn về những ảnh hưởng của biến đổi khí hậu, chúng ta dễ dàng nhận thấy, sinh viên với mức độ hoàn toàn đồng ý chiếm tỷ lệ rất cao trong tiêu chí “phá hủy hệ sinh thái”; và “làm gia tăng dịch bệnh”; tỷ lệ đồng ý khá cao trong việc ảnh hưởng của biến đổi khí hậu đến “làm giảm sản lượng của nhiều ngành kinh tế (nông, lâm, ngư nghiệp, du lịch,...)”, “làm gia tăng dịch bệnh” và “phá hủy các công trình hạ tầng cơ sở”

Theo bạn, biến đổi khí hậu có ảnh hưởng như thế nào?



Hình 4. Nhận thức về ảnh hưởng của biến đổi khí hậu

Như vậy, phần lớn sinh viên trong nhóm nghiên cứu của chúng tôi đều nhận thức được những biểu hiện của vấn đề biến đổi khí hậu cũng như những ảnh hưởng của biến đổi khí hậu đến cuộc sống của con người. Từ đó có thể đi đến hành động ứng phó để góp phần làm giảm tác động của biến đổi khí hậu đến cuộc sống con người thông qua những hành động cụ thể. Điều này sẽ được chúng tôi phân tích trong phần tiếp theo.

3.2 Hành động đối với vấn đề biến đổi khí hậu của sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật thành phố Hồ Chí Minh

Trước những chiến lược quốc gia mang tầm vĩ mô, vai trò của trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật cũng được đề cập đến với tư cách là đơn vị tổ chức và điều hành, giáo dục tư tưởng, đạo đức và tư duy, lối sống và làm việc của sinh viên – trong đó có kế hoạch ứng phó với tình hình biến đổi khí hậu. Dù chỉ là những hoạt động dừng lại ở cấp độ vi mô, nhưng đã thể hiện được mức độ quan tâm và hưởng ứng, chung tay vì cộng đồng trước diễn biến phức tạp của biến đổi khí hậu. Các hoạt động như: hưởng ứng “Ngày chủ nhật xanh” “giờ Trái đất” đã giúp cho sinh viên có được những hành động thiết thực, mang lại ý nghĩa cao trong việc góp một phần sức lực của mình để hạn chế tình hình biến đổi khí hậu. Bên cạnh đó, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh còn tổ chức các “chương trình tọa đàm, giao lưu trong sinh viên về biến đổi khí hậu”; các cuộc thi “sinh viên với biến đổi khí hậu” nhằm tăng khả năng hiểu biết, nhận thức và ý thức của sinh viên về tình hình biến đổi khí hậu đang diễn ra ngày một phức tạp và có ảnh hưởng trực tiếp hoặc gián tiếp đến sự sống của con người; ngoài ra còn một số các hoạt động khác như Giải thưởng nghiên cứu khoa học cho sinh viên về biến đổi khí hậu, Trò chuyện chuyên đề của chuyên gia với sinh viên về biến đổi khí hậu...

Trong chuỗi hành động ứng phó với tình hình diễn biến phức tạp từ biến đổi khí hậu gây ra, sinh viên – thế hệ tương lai của đất nước đã có những hành động bước đầu nhằm hướng đến việc ngăn chặn biến đổi khí hậu. Trong nghiên cứu này của chúng tôi, hành động ứng phó của sinh viên trước vấn đề biến đổi khí hậu được thể hiện cụ thể như sau: sinh viên tham gia các hoạt động bảo vệ môi trường chiếm tỷ lệ rất cao (61,1%); một số sinh viên cũng cho rằng mỗi cá nhân tự thay đổi những thói quen của cá nhân mình (chiếm tỷ lệ 20,5%), tham gia tuyên truyền về biến đổi khí hậu trong cộng đồng (chiếm tỷ lệ 8,5%); ngoài ra còn một số các hành

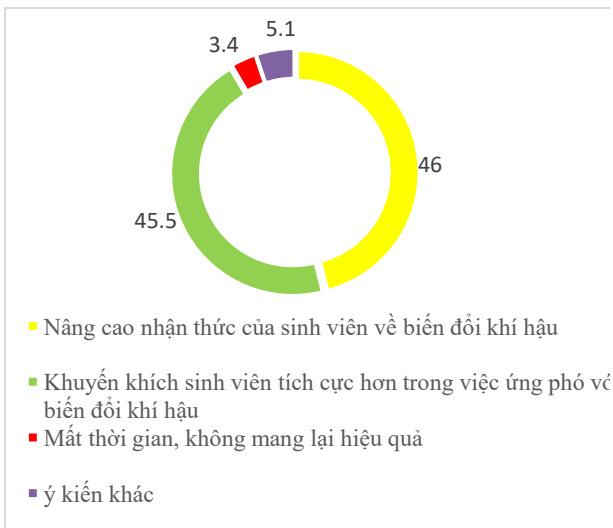
động đề ứng phó với vấn đề biến đổi khí hậu như truy cập những thông tin về tình hình, diễn biến của hiện tượng biến đổi khí hậu; tuyên truyền, vận động người dân tham gia bảo vệ môi trường; tự bản thân mỗi người dân phải có ý thức trong việc bảo vệ môi trường sống của chính mình; tham gia ngày chủ nhật xanh; hưởng ứng giờ Trái đất; trồng cây xanh; xây dựng thành phố xanh sạch đẹp,...

Ngoài ra, sinh viên đã bước đầu có những hành động để góp phần ngăn chặn hiện tượng biến đổi khí hậu, cụ thể “giữ gìn môi trường” là hành động đầu tiên chiếm tỷ lệ cao (50%); tiếp đến là lựa chọn “đi xe công cộng thay cho xe máy” và “không hút thuốc lá” (đều chiếm tỷ lệ 17,6%); các lựa chọn khác như không sử dụng túi nilong khi mua sắm, giải quyết khí thải của nhà máy, xí nghiệp,... cũng được đề cập.

Tham gia trong các hoạt động ứng phó với tình hình biến đổi khí hậu, không những giúp sinh viên có thể nhận thức và hiểu biết về diễn biến phức tạp của tình hình biến đổi khí hậu, mà sinh viên còn có nhiều “lợi ích” khác đi kèm như “nhận thức rõ tác động của biến đổi khí hậu và muốn góp phần ngăn chặn tình trạng này” chiếm tỷ lệ khá cao (46,3%); một vấn đề không thể không đề cập đến đó là, khi sinh viên tham gia vào các hoạt động do Đoàn, Hội và Nhà trường tổ chức thì sẽ được “cộng điểm rèn luyện” (chiếm tỷ lệ 15,3%) – một phần không thể thiếu trong đánh giá phong trào, rèn luyện cho sinh viên tại các trường cao đẳng, đại học tại Việt Nam hiện nay. Khi tham gia vào các hoạt động do Trường, Hội tổ chức sinh viên còn có thể tự tin hơn trong việc giao lưu, tiếp xúc, có thể xây dựng và tích lũy cho mình “những kinh nghiệm sống” (chiếm tỷ lệ 15,1%). Bất cứ làm việc gì, mỗi chúng ta đều phải có đam mê, có đam mê chúng ta mới có được những thành quả đáng ghi nhận. Trong nghiên cứu này của chúng tôi, việc tham gia các hoạt động do đoàn, hội và nhà trường tổ chức được sinh viên đánh giá là “bản thân thích tham gia hoạt động xã hội” (13,4%). Việc khơi dậy niềm đam mê, học hỏi, sáng tạo cho sinh viên là một việc làm vô cùng quan trọng

nhằm thúc đẩy sinh viên chủ động tích cực hơn trong việc nâng cao ý thức bản thân, trách nhiệm đối với cộng đồng, xã hội. Như vậy, có thể khẳng định rằng, sinh viên đã có những lựa chọn duy lý trong trường hợp này nhằm mang lại cho mình những “lợi ích” trong quá trình học tập và trong cuộc sống. Việc sinh viên tham gia các hoạt động được tổ chức và hành động ứng phó với tình hình biến đổi khí hậu cũng diễn ra trong mối tương quan với bạn bè, lý do “bạn bè rủ đi cho vui” – chiếm tỷ lệ không đáng kể (chiếm tỷ lệ 9,9%), nhưng đã phần nào cho thấy được sự tác động biện chứng trong một bối cảnh chung – chung tay vì một cộng đồng xanh – sạch – đẹp.

Các hoạt động được tổ chức khá nhiều với tần suất mức độ tham gia của sinh viên khá cao. Do đó, tính hiệu quả khi tham gia vào các hoạt động về biến đổi khí hậu cũng được chúng tôi chú ý đến trong nghiên cứu này (Hình 5)



Hình 5. Tính hiệu quả khi tham gia các hoạt động ứng phó với biến đổi khí hậu

Kết quả nghiên cứu của chúng tôi cho thấy: 46% sinh viên cho rằng, việc tham gia vào các hoạt động về biến đổi khí hậu được tổ chức tại trường là góp phần “nâng cao nhận thức của sinh viên về biến đổi khí hậu”; 45,5% sinh viên cho rằng các hoạt động được tổ chức tại trường đã “khuyến khích sinh viên hành động tích cực hơn trong ứng phó với biến đổi khí hậu”, một số sinh viên cho

rằng, tính hiệu quả có thể được đánh giá qua một số tiêu chí, kết quả khác như có nhiều buổi nhặt rác ở đường phố nhằm làm cho cảnh quan trong sạch hơn,...

Bên cạnh tính hiệu quả được xem là “tích cực”, một số sinh viên khác cũng cho rằng việc tham gia các hoạt động do đoàn, hội và nhà trường tổ chức đã làm “mất thời gian, không mang lại hiệu quả” (chiếm tỷ lệ 3,4%).

Qua phần phân tích về thực trạng cũng như nhận thức, hành động ứng phó của sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp.Hồ Chí Minh cho thấy rằng, sinh viên luôn nhận thức được những biểu hiện của vấn đề biến đổi khí hậu xảy ra xung quanh chúng ta, ý thức được những tác hại của vấn đề biến đổi khí hậu đến cuộc sống của con người. Chính điều đó đã tạo ra động lực thúc đẩy hành động ứng phó với vấn đề biến đổi khí hậu diễn ra trong phạm vi trường học, mang lại những lợi ích thiết thực cho sinh viên cũng như chất lượng cuộc sống của con người.

4. KẾT LUẬN

Từ những phân tích trên cho thấy rằng, hiện tượng biến đổi khí hậu đã và đang diễn ra trên phạm vi toàn cầu, mức độ ảnh hưởng và phạm vi ảnh hưởng của biến đổi khí hậu đến sự sống của mọi loài, các cá thể đều mang tính “đe dọa”, biến đổi khí hậu là một “hiểm họa” mà thiên nhiên đã tạo ra cho Trái đất chúng ta. Mặc dầu không thể xóa bỏ, nhưng con người có thể “thích ứng” với biến đổi khí hậu nếu chúng ta nhận thức đúng và hành động đúng.

Sinh viên trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp.Hồ Chí Minh đã có nhận thức khá đầy đủ về biến đổi khí hậu, từ các biểu hiện đến các tác động của biến đổi khí hậu đến cuộc sống của con người. Và cũng chính vì vậy, sinh viên bước đầu đã và đang có những hành động nhằm để góp phần giảm thiểu tối đa tình hình biến đổi khí hậu và những tác động của nó, đồng thời “thích ứng” với tình hình biến đổi khí hậu là cách “sống chung” với biến đổi khí hậu trong trạng thái của sự hài hòa, cân bằng cuộc sống.

Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp. Hồ Chí Minh đã có những ảnh hưởng không nhỏ đến việc tham gia cũng như nâng cao nhận thức cho sinh viên về biến đổi khí hậu và các tác hại của biến đổi khí hậu gây ra. Vai trò và chức năng của Nhà trường đã thể hiện một cách rõ nét trong các chương trình và hoạt động được triển khai tại trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Báo cáo của Ủy Ban Liên Chính phủ về Biến đổi khí hậu (IPCC), tháng 02 năm 2007.
- [2] Lê Huy Bá, Nguyễn Thi Phú, Nguyễn Đức An: *Môi trường khí hậu biến đổi - Mối hiểm họa toàn cầu*, Nxb. Đại học Quốc gia Tp.HCM, 2009.
- [3] Vũ Đăng Độ. *Hóa học và sự ô nhiễm môi trường*, Nxb. Giáo dục, 1999.
- [4] Phạm Ngọc Đăng: *Môi trường không khí*, Nxb. Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội, 1997

Tác giả chịu trách nhiệm bài viết:

Nguyễn Thị Như Thúy
Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Tp.HCM
Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn